

בואי כלה (מס' 39)

לך לך

ח' מרחשון תשע"ח

חביבות המצוות

ועל זה אמר כאן הפסוק שביאתו לארץ כנען היתה באותה התחדשות ורעננות כמו שהיה בשעת היציאה לאותה הדרך.

"אור יהל" הגרי"ל חסמן זצ"ל

הדרכה יסודית לאור חיים של אדם

וַיֵּלֶךְ לְמַסְעָיו מִנֶּגֶב וְעַד בֵּית אֵל עַד הַמְּקוֹם אֲשֶׁר הָיָה שָׁם
אֶהְיֶה בְּתַחֲלָה בֵּין בֵּית אֵל וּבֵין הָעָי (יג, ג)

כשחזר ממצרים לארץ כנען היה הולך ולן באכסניות שלן בהם בהליכתו למצרים למדך דרך ארץ שלא ישנה אדם מאכסניא שלו (ערכין ט"ז ע"ב). נראה, שנוסף על צד הנימוס והענין של דרך ארץ, יש כאן הדרכה יסודית לאורח חיי של האדם: גם אם זכית לעושר וגדולה, אל תשנה מחיי הצניעות שקדמו לעלייתך ולרווחתך. דבר זה למדנו מאברהם אבינו ע"ה, ש"בחזרתו פרע הקפותיו" (רש"י שם), ומכאן שבירידתו למצרים לא היה לו כסף, ונאלץ ללוות בהקפה, ובודאי במצב כספי שכזה לא התאכסן באכסניות מפוארות. והנה בעת חזרתו, גם בהיותו "כבד מאוד במקנה בכסף ובזהב", המשיך להתאכסן באותן אכסניות עצמן, בעלות הרמה הצנועה. תוספת כסף ועשירות אינה צריכה להשפיע על אורחות החיים היומיומיים ולשנותן.

"נר למאור" הרב נריה זצ"ל

הפָּרַד נָא מֵעָלַי (יג, ט)

קנאות של אברהם: אברהם איש חסד, אשר היה מקרב אליו אפילו ערביים ונותן להם לאכול ולשתות, הופך לקנאי נלהב בראותו את לוט קרובו סוטה מדרכו ונמשך אחרי סדום, והוא מרעים עליו בקולו: "הפָּרַד נָא מֵעָלַי". חסד ואהבת הבריות אינם מהווים כלל וכלל סתירה ביחס לקנאות בעד יהדות ולפירוד מוחלט מן הרשע.

מעינה של תורה בשם "אבני אול"

להחמיר רק על עצמו

בְּלִעְדֵי רַק אֲשֶׁר אָכְלוּ הַנְּעָרִים וְחֵלֶק הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר הָלְכוּ
אִתִּי עֲנֵן אֲשַׁפֵּל וּמִמָּרָא הֵם יִקְחוּ חֵלְקָם (יד, כד)

מסביר ה"חפץ חיים": כוונת המילה "בלעדי" היא, ללמדנו, שלעצמו החמיר אברהם אבינו ביותר שלא יהנה ממלך סדום "מחוט ועד שרוך נעל", אולם בנוגע לנערים ולאנשים שהלכו איתו, להם לא החמיר "הם יקחו חלקם". ללמדך, שהרשות בידי האדם להחמיר על עצמו, אבל אין לו כל רשות להחמיר על האחרים!

וַיֹּאמֶר ה' אֶל אַבְרָם לֵךְ לְךָ מֵאֲרָצְךָ וּמְמוֹלְדָתְךָ וּמִבֵּית
אָבִיךָ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אָרְאַנְךָ (יב, א)

ולמה לא גילה לו מיד לאיזו ארץ ילך כדי לחבבה בעיניו, וליתן שכר על כל פסיעה ופסיעה (רש"י בשם המדרש) כתב הגרי"י קניבסקי זצ"ל בספרו "ברכת פריץ", שלפי הטעם הראשון "כדי לחבבה בעיניו", אנו למדים שכאשר אדם מחפש דבר מה וטורח בחיפושו ומשתוקק אליו זמן רב, הדבר מתחבב בעיניו. אילו היה אותו דבר בא אליו בהיסח הדעת ובלי התשוקה להשגתו, לא היה הדבר חביב בעיניו. מכאן יש ללמוד לענין לימוד התורה, ירא שמים המשתוקק מאוד להבין את אמיתות הדברים ויגע ומשתדל לחפש אחריהם כפי כוחו זמן רב, אז כשזוכה שהדברים מתבררים לו ומבין אותם, הם חביבים בעיניו מאוד מאוד. לעומת זאת, מי שאינו משתוקק מאוד להשגתם, הדברים באים לו בקלות ללא יגיעה וחיפוש, חשובים אצלו פחות.

ילקוט לקח טוב

בכל יום יהיו בעיניך כחדשים, אף בעבודת ה'

וַיֵּצְאוּ לְלֶכֶת אֲרָצָה פְּנֵעַן וַיָּבֹאוּ אֲרָצָה פְּנֵעַן (יב, ה)

כלל גדול בעבודת האדם, שלא ישכח אף לרגע תכלית חיי ולעולם תהיה מטרתו לנגד עיניו בכל עת. היסח הדעת מדברים אלה הוא הגורם לנפילות ולרפיון בעבודתו. וזוהי גם הסיבה לעצלות ולכלל המסתעף ממנה. לפיכך, חובה על האדם לשים ליבו לדרך שהוא הולך בה, ואין צורך בידיעות חדשות אלא רק לעורר את זכרונו בדברים הידועים לו מכבר. פעמים רבות מקבל האדם על עצמו הנהגות טובות ומתחדשים בו חדשים לבקרים שאיפות לענינים יקרי ערך, במשך זמן מה הוא באמת הולך בדרך לקראת המטרה שהציב לעצמו, אך כעבור תקופה מסוימת הענין נחלש והולך עד שלעתים נשכח ממנו לגמרי הכיצד? הרי המצב היה צריך להיות בדיוק להיפך. ככל שמתרגל לדברים היה עליו להתעורר ולהתעלות בעבודה! אלא היסח הדעת מן המטרה הנעלה שהציב לעצמו הוא בעוכרי האדם. וזה מש"כ "וַיֵּצְאוּ לְלֶכֶת אֲרָצָה פְּנֵעַן וַיָּבֹאוּ אֲרָצָה פְּנֵעַן". פירוש: שבכל פסיעה ופסיעה שפסע אאע"ה בדרכו לארץ כנען נתחדש אצלו הציווי שנצטווה מפי ה' ללכת ארצה כנען, אפילו בהיותו בפסיעה אחת סמוך לארץ כנען היתה מטרת קיום ציווי השי"ת אצלו בדיוק כפי שהיתה בראשית דרכו וכאילו עכשיו נצטווה.

אל תִּירָא אַבְרָם אָנֹכִי מִגֵּן לָךְ שְׂכָרְךָ הִרְבֵּה מְאֹד, וַיֹּאמֶר אַבְרָם...מֵה תִּתֶּן לִי וְאָנֹכִי הוֹלֵךְ עִרְרִי... (טו, א-ג)

תפילה של אברהם: מה ראה אברהם להתפלל דוקא עתה על זרע? מבאר מהרא"ל **צונץ**: עד כה לא מצא אברהם מקום להתפלל על בנים. שהרי אמרו חז"ל (מו"ק כח) כי "בני חיי ומזוני לא בזכותא תליא מלתא, אלא במזלא תליא מילתא". מציאות בנים אינה תלויה בזכויותיו של אדם, דבר המאפשר ולהתחנן על כך, אלא במזלו של אדם, אשר אותו אי אפשר לשנות, וכיון שכך הרי שאין כל מקום לתפילה על בנים, ומאחר שאמרו חז"ל כי ראה אברהם באיצטגנינות שלו שאינו מוליד בן, כלומר ידע לפי מזלו כי לא יהיו לו בנים לכך לא התפלל על כך. אולם עתה, מששמע אברהם "שְׂכָרְךָ הִרְבֵּה מְאֹד", ונוכח לשמוע כי יש לו זכויות רבות, הבין כי יוכל להתפלל לשינוי המזל, מאחר שהרי בעלי התוספות (שם) כתבו, כי ע"י זכויות גדולות משתנה גם המזל, כי על זה אמרו (שבת קנא.) "אין מזל לישראל". ולכן בקש צאצאים. **טללי אורות בשם "מלא העמר"**

וַיֹּצֵא אֹתוֹ הַחֹצֵה וַיֹּאמֶר הִבֵּט נָא הַשְּׂמִימָה וְסַפֵּר הַפּוֹכְבִּים...פֹּה יִהְיֶה יַרְעָךְ (טו, ה)

גדלות של עם ישראל: כשם שהכוכבים נראים לעינינו מרחוק כנקודות זעירות בלבד, בה בשעה שהם עולמות עצומים, כמה מהם עולים בגדלם פי כמה וכמה על כדור ארצנו, כך ייראו גם היהודים, בעולם הזה יהיה מראיהם עלוב ושפל, אולם בשמים יהיו עצומים ורמים ויהוו את היסוד של כל הבריאה. **הבעל שם טוב**

"כשם שנכנס לברית...."

וְאַבְרָהָם בֶּן הַשְּׁעִים וְחֲשַׁע שָׁנָה בְּהַמְלֹךְ בְּשָׂר עֶרְלָתוֹ (יז, כד)

בברית מילה אנו אומרים "כשם שנכנס לברית כן יכנס לתורה ולחופה ולמעשים טובים". ונשאלת השאלה, מדוע אנו מכריזים הכרזה זו דווקא בשעת מצות הברית, ולא בשעת שום מצוה אחרת, אלא בכל המצוות אין ודאות שישאר האדם נאמן למצוה כל ימי חייו, ואמרו חז"ל "אל תאמין בעצמך עד יום מותך". יכול יהודי להיות שומר תורה ומצוות שנים רבות, ובבת אחת בא ופורק את עולן. מצוה אחת בלבד אין לחשוש לגביה, ואף יהודי לא יבטלנה לעולם, והיא מצות המילה. בין שרוצה בכך ובין שאינו רוצה בכך אין הוא יכול להפרד ממנה ולנטשה. ולכן אנו מברכים בברית "כשם שנכנס לברית" כשם שברור הוא שתהא מצוה זו עמו כל ימי חייו, "כן יכנס לתורה ולחופה ולמעשים טובים" ויהא דבק לעולם אף בשאר המצוות שהוא מצווה לקיימן.

אמרי בנימין

הלכה: שאלה: שוטה לדבר אחד. ישנו יהודי שהוא שומר תורה, מעט חלש וצונן, הוא תמיד יורד לבית הכנסת בשבת במעלית, ולא רצו לתת לו עליה. הצבור

החליט שהוא שוטה לדבר אחד. הוא נעלב שלא נתנו לו עליה הלכו לרב שטיינמן שליט"א בשאלה מה לעשות אתו. **תשובה:** הרב שטיינמן שליט"א אמר שיכול להיות שהוא שוטה לדבר אחד ולכן כשמבקש עליה צריך לבקש ממנו 500 שקלים עבור עליה. אם יטען שזה הרבה כסף סימן שהוא בריא ויש לו שיקול הדעת, ולא לתת לו עליה, אבל אם הוא משלם, הוא שוטה לדבר אחד ואפשר לתת לו עליה.

שיעור הגר"י זילברשטיין שליט"א מ"דברי שיר"

פתגם: מוטב שאכשל באהבת חינוך מאשר כשינאת חינוך.
רב נחמן מברסלב

חקירה: גדר איסור שכחה בדברי תורה: האחרונים דנו באכילת דברים המביאים לשכחה, כגון לאכול מכיכר שאכל ממנו חתול או עכבר, נחלקו הפוסקים האם יש בזה איסור, שהרי גורם לשכוח את תלמודו והוא דומה לשוכח מחמת שביטל תורה, או שאין בזה איסור כי הוא רק בגרמא, ולכן אינו כשוכח מחמת בטלה, אלא היא רק עצה לא לעשות את דברים אלו כדי שלא ישכח (יביע אומר ח"ב יו"ד ה, והביא דעות שהוא איסור, ודעת עצמו שאין בזה איסור)

סיפור: פסק ההלכה של הרוגאצ'ובר

מעשה שהיה, בתקופת שלטונות של התורכים, בחותנו של הרוגאצ'ובר שעלה לארץ ישראל בצורה בלתי ליגאלית. תפסוהו אנשי החוק התורכיים וביקשו להוציא נגדו צו גירוש. הברירה היחידה שעמדה בפניו הייתה להישבע שהוא יליד הארץ, ובזה תינתן לו רשות להישאר. שאל האיש את חמיו, האם מותר לו להשבע לשקר. הגאון הפתיעו, כדרכו בקודש בהברקה מיוחדת, פסק לו להיתר, וזאת על פי הפסוק בתהלים "ולציון יאמר איש ואיש יולד בה" ונאמר (כתובות עה.), שאחד הנולד בה ואחד הרוצה לראות בנחמתה. כיון שעשית מאמצים עליונים להגיע לארץ, הרי ברור שלא היתה לך מטרה אחרת אלא לראות בנחמת ציון וירושלים, ולכן תוכל גם להישבע שנולדת בה!

עלינו לשבח חלק א "לך לך"

שבת שלום!

יוצא לאור לרפואה שלימה של ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, דינה בת מרים, דניאל בן רחל, רפאל יהודה בן מלכה, שמעון בן נונא

יוסף ג'רמון כולל עקס לע בען

לכל עניני הדרך נא לפנות במייל ל:

germon73@hotmail.fr

Retrouver le feuillet sur le site du kollel

www.kollel-aixlesbains.fr